

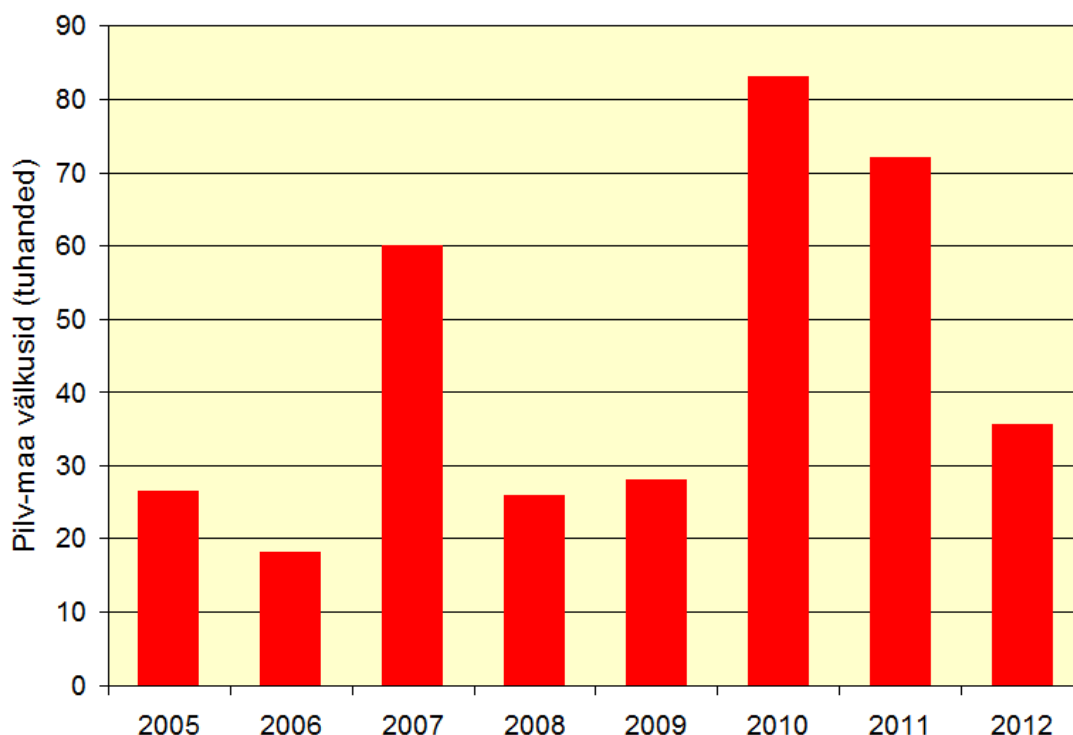
Äikeseanalüüs 2012

2012 oli Eestis keskmiselt äikeseline

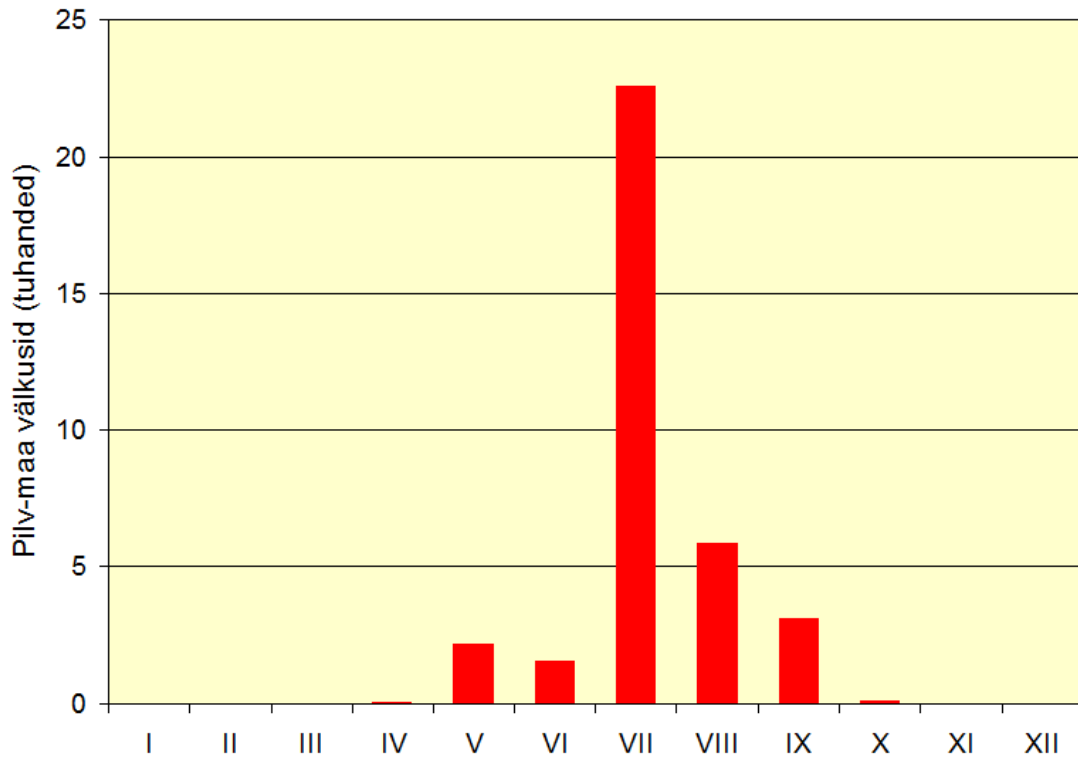
EMHI andmete põhjal koostas Sven-Erik Enno (sven-erik.enno@ut.ee)

Aastal 2012 registreeris NORDLIS välgudetektorite võrgustik Eesti piirkonnas ühtekokku 35706 pilv-maa välgulööki. See on vaid veidi väiksem perioodi 2005-2012 keskmisest, milleks on 44 tuhat pilv-maa välku aastas. Mõnevõrra madalam oli äikeseline aktiivsus aastatel 2005, 2008 ja 2009 ning palju madalam aastal 2006. Mullusest oluliselt enam lõi välku aastatel 2007, 2010 ja 2011 (joonis 1).

Joonis 1. Eesti piirkonnas registreeritud pilv-maa välkude arv aastate kaupa 2005-2012. Andmete allikas: EMHI, joonis: Sven-Erik Enno.

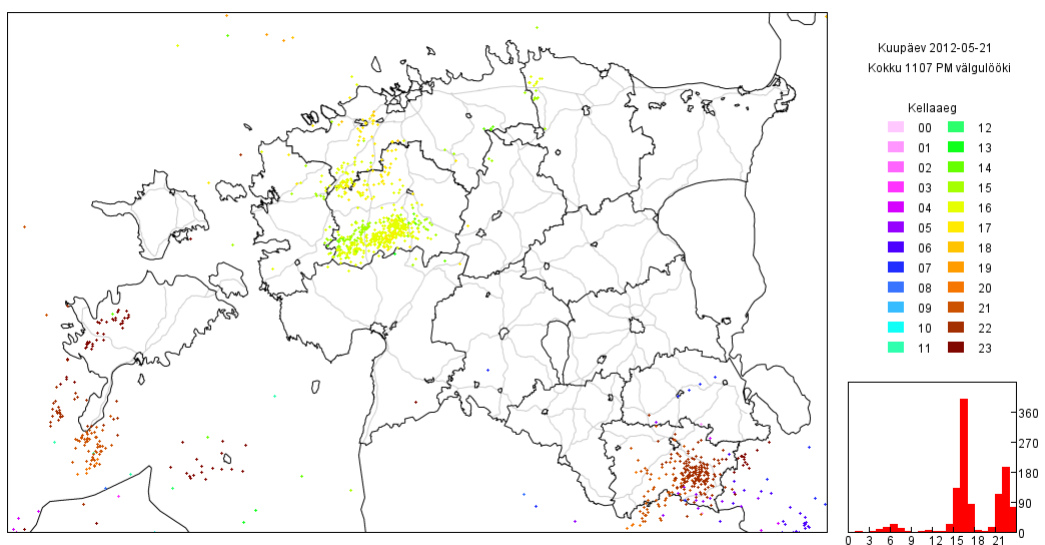
Kõige äikeselisemaks kuuks oli mullu juuli, mis oli ühtlasi ka kõige soojem suvekuu (joonis 2). Juulis registreeriti üle 22 tuhande pilv-maa välgu ehk enam kui 63 protsenti välkude aastasest koguarvust. Augustis oli 5900 ning septembris 3200 pilv-maa välku. Tavatult madal oli äikeseline aktiivsus mais ning eriti juunis. Need kaks kuud andsid kokku vaid 11 protsenti kõigist aasta välgulöökidest.

Joonis 2. Eesti piirkonnas registreeritud pilv-maa välkude jaotus kuude kaupa 2012. Andmete allikas: EMHI, joonis: Sven-Erik Enno.

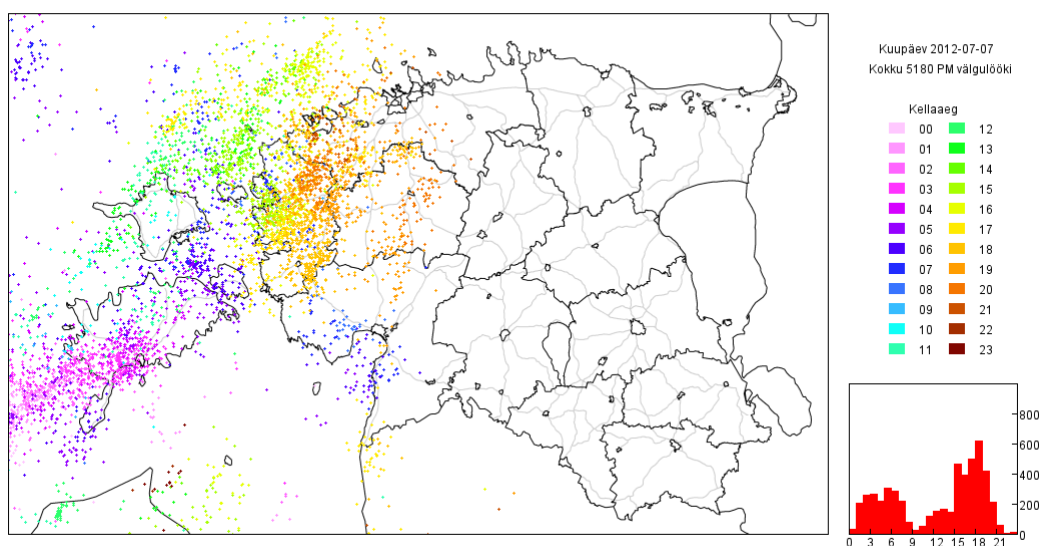
Äikesehooaeg algas üksikute nõrkade äikestega aprillis nagu tavaliselt. Esimene nõrk äike registreeriti Sõrvest edelas 13. aprillil. Lääne-Eestis oli nõrka äikest paiguti 22. aprillil. Veidi tugevam äike liikus üle Valga-, Võru- ja Põlvamaa 29. aprilli öösel ning varahommikul.

Mais oli kõige enam välgulööke 21. kuupäeval (joonis 3). Raplamaal, Võrumaal ning Saaremaal registreeriti siis ühtekokku 1107 pilv-maa välku. See annab 2012. aasta kõige äikeselisemate päevade edetabelis 9. koha.

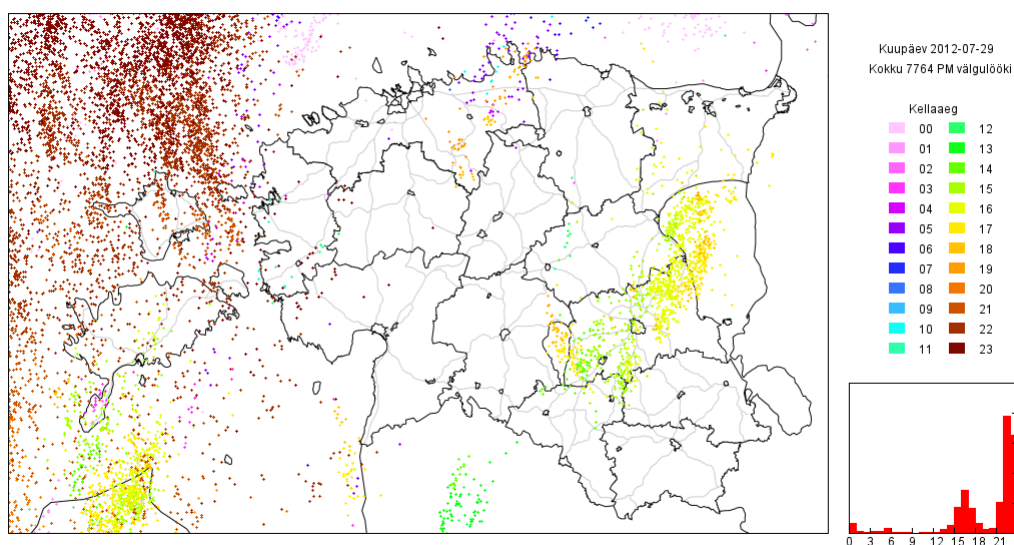
Joonis 3. Pilv-maa välgulöökide ajalis-ruumiline jaotus 21. mail 2012. *Andmete allikas: EMHI, joonis: Sven-Erik Enno.*

Juunis löi kõige rohkem välku 15., 26. ja 27. kuupäevadel, kuid ka siis jäi ööpäevane löökide arv 250-600 piirsesse. Tõeliselt tugevad äikesed esinesid juuli algul ning lõpus. Kuumas niiskes õhumassis arenesid 7. juulil väga võimsad äikesepilved Saaremaal, Hiiumaal ning Mandri-Eesti lääneosas (joonis 4). Mitu tugevat äikeselainet liikus üle Läänemaa, kus Lääne-Nigula ilmajaam mõõtis samal päeval rekordilise 102,5 mm sademeid. Välgulöökide koguarv 5180 annab 7. juulile 2012. aasta äikeseliste päevade edetabelis teise koha.

Joonis 4. Pilv-maa välgulöökide ajalis-ruumiline jaotus 7. juulil 2012. *Andmete allikas: EMHI, joonis: Sven-Erik Enno.*

Möödunud suve tugevaimad äikesed esinesid perioodil 28.-30. juuli. Juba 28. juuli õhtul esinesid läänesaartel ning Loode-Eestis tugevaid äikeseid. Rekordiliseks kujunes aga 29. juuli kui registreeriti ühtekokku 7764 pilv-maa välku, mis on 2012. aasta ööpäeva rekord (joonis 5). Õhtutundidel üle Lääne-Eesti saarte levinud eriti võimsa äikesetormiga on seotud ka Vilsandil mõõdetud 2012. aasta Eesti maksimaalne tuulekiirus 32,3 m/s. Samal kuupäeval mõõdeti Narva-Jõesuus ühtlasi 2012. aasta suve soojarekord 33,4°C. Eesti idapoolses osas jätkusid taanduvas kuumas niiskes õhumassis tugevad äikesed veel 30. juuli pärastlõunal, kui Umbusi kandis esines ka suve tugevaim tornaado. Üldse oli 28.-30. juulini Eesti piirkonnas ligi 12 tuhat pilv-maa välgulööki ehk üle 33 protsendi kogu 2012. aasta jooksul registreeritud välgudest.

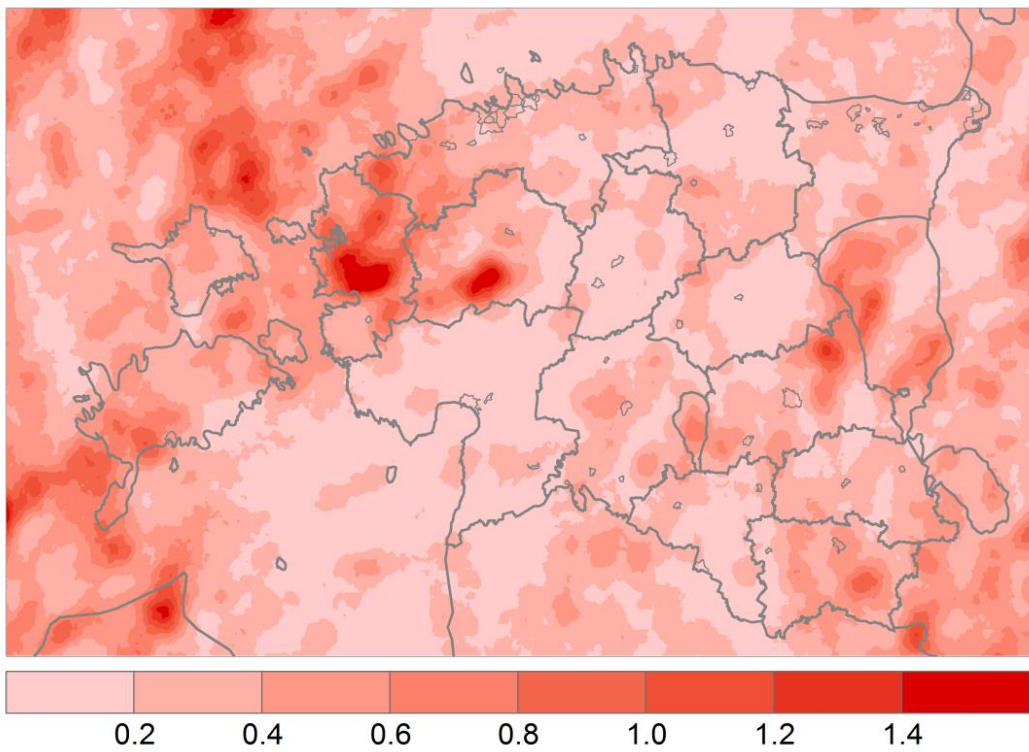

Joonis 5. Pilv-maa välguöökide ajalis-ruumiline jaotus 29. juulil 2012. *Andmete allikas: EMHI, joonis: Sven-Erik Enno.*

Augustis olid üldiselt ülekaalus hajusad ning suhteliselt nõrgad äikesed. Tugevam äikeselaine esines siiski 6.-7. augustil, kui registreeriti ühtekokku 2650 pilv-maa lööki. Need äikesed liikusid üle Eesti lääne- ja põhjaosa. Eelnenud aastatest märksa rohkem löi välku septembris. Tugevaim äikesetorm 12. septembri õhtul siiski vaid riivas Eestist, mõjutades vaid Võrumaa, Põlvamaa ning Tartumaa idaosa.

Äikesehooaeg lõppes nõrkade äikestega oktoobris nagu tavaliselt. Hooaja viimased äikesed kujunesid 26.-28. oktoobril mere kohal. Öhumass oli siis juba talvine ning äikesepilved arenesid sooja merevee kohale voolanud külmas õhus.

Aasta kokkuvõttes oli välguöökide ruumiline jaotus Eestis 2012 üsna tavatu: suurim äikeseline aktiivsus koondus Lääne- ning Loode-Eestisse (joonis 6). Seal registreeriti kohati üle ühe pilv-maa välgu ruutkilomeetri kohta aastas. Pikaajalise keskmisena äikeserohked piirkonnad nagu Pärnumaa ja Kesk- ning Kirde-Eesti olid möödunud suvel kõige väiksema välguöökide sagedusega.

Joonis 6. Pilv-maa välgulöökide ruumiline jaotus 2012 (löökide arv ruutkilomeetri kohta aastas). Andmete allikas: EMHI, joonis: Sven-Erik Enno.